

EUROPEAN CONFERENCE

Conference Proceedings

III International Science Conference
«Latest directions of modern science»

January 23 – 25, 2023

Vancouver, Canada

46.	Григорова Т.А., Бриль Т.С., Чернятіна В.В. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ	188
47.	Зайцева Л.М., Котенко Н.В., Удовенко О.В. СЕКРЕТИ ЕЙДЕТИКИ В ДОШКІЛЛІ	192
48.	Зерніченко Л.М., Чуйко Г.В., Федорченко Н.М. РОЗВИТОК ПОЗИТИВНОЇ САМООЦІНКИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ДИТЯЧОМУ ЗАКЛАДІ ТА РОДИНІ	198
49.	Ничипорук О.М. ПІДРУЧНИК З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ДЛЯ ПІДГОТОВЧИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ТА ВІДДІЛЕНЬ "КРОКУЄМО РАЗОМ": ПРИНЦИП УКЛАДАННЯ, СТРУКТУРА	205
50.	Халаши М.А. МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ	207
PHILOLOGY		
51.	Sikaliuk A., Perminova V. COMPUTER LEXICOGRAPHY	209
52.	Арнаутова А.Р., Емірамзаєва А.С. СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ДІСПРИСЛІВНИКОВИХ КОНСТРУКЦІЙ КАТЕГОРІЇ АСПЕКТУ МОЖЛИВОСТІ ТА НЕМОЖЛИВОСТІ У СУЧАСНІЙ КРИМСЬКОТАТАРСЬКІЙ МОВІ	212
53.	Артеменко А., Лисенко В. ЛІНГВІСТИЧНО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	217
54.	Давиденко А.О. КОНЦЕПТ "ЕКОЛОГІЯ" – СТРУКТУРА ТА НАПОВНЕННЯ	220
55.	Умрихіна Л.В. ГЕНЕЗА ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСТРУКЦІЙ БАЖАЛЬНОЇ МОДАЛЬНОСТІ	223

ГЕНЕЗА ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСТРУКЦІЙ БАЖАЛЬНОЇ МОДАЛЬНОСТІ

Умрихіна Л. В.

кандидат філологічних наук,

доцент,

доцент кафедри українознавства

і лінгводидактики

Харківського національного педагогічного

університету ім. Г.С. Сковороди

Перші спроби схарактеризувати модальне значення бажальності містять дослідження «малих синтаксичних конструкцій», а саме інфінітивних речень, для яких помітним є здатність виражати різноманітні відтінки суб'єктивного відображення дійсності.

Виділивши в окремий клас інфінітивні речення, О. М. Пешковський звернув увагу на багатство їхніх модальних значень, серед яких – відтінок бажаності дії, що може комбінуватися з усіма відтінками умовного способу, оскільки в кожному такому реченні можлива частка **би** як залишок умовної форми дієслова, яке тут колись було.

Відтоді мовознавці все частіше відзначають високу продуктивність інфінітивних речень у плані вираження різних модальних відтінків, зокрема, частотність використання інфінітива як присудка в реченнях, що виявляють бажання мовця.

В. В. Виноградов диференціює інфінітивні речення за структурою головного члена на дві основні групи: речення з часткою **би (б)** і речення без цієї частки. У межах першої він виокремлює речення з бажальним значенням, зокрема, з відтінками доцільності, побоювання, повинності.

Подальші дослідження мовознавців засвідчили характерні для інфінітивних речень із часткою **би** модальні значення: бажаної для мовця дії, бажання перебувати в якомусь стані, співчуття, жалю, нарікання, погрози, пропозиції, поради, перестороги.

Унаслідок вивчення лінгвістичних явищ шляхом «від змісту до форми» (починаючи після 70-х років ХХ ст.), а не навпаки, як у разі з інфінітивними реченнями, було виявлено інші синтаксичні конструкції, здатні репрезентувати бажальну модальність. Це, зокрема, прості речення з головним членом – дієсловом у формі умовного способу.

Бажальна модальність, що виражається в реченні як бажання суб'єкта мовлення щодо встановлення відповідності основного змісту речення з дійсністю (реальністю), спершу знайшла своє місце у сфері детерміновано констатувальних значень, позначених волітивністю.

Продовжуючи вивчення речення в аспекті розгляду модальності як його зовнішньо-синтаксичної характеристики, учені пропонують надати значенню бажальності статус суб'єктивно-оцінного модального значення, що виступає

частковою реалізацією розповідності як одного з трьох основних різновидів модального повідомлення.

В українському мовознавстві бажальні речення як тип речень за метою висловлювання одними з перших запропонували долучити до розповідних, питальних, спонукальних І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. Ідею такого поділу простих речень на основі комунікативної настанови підтримала більшість мовознавців, зокрема І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Грищенко, А. П. Загнітко, М. У. Каранська, В. І. Кононенко, К. Ф. Шульжук.

Список літератури

1. Арполенко Г.П., Забеліна В.П. Структурно-семантична будова речення в сучасній українській мові. Київ: Наук. думка, 1982.
2. Виноградов В.В. Русский язык: Грамматическое учение о слове. Москва: Высшая школа, 1972.
3. Історія української мови. Синтаксис / Г.П. Арполенко, А.П. Грищенко та ін. Київ, 1983.
4. Кадомцева Л.О. Українська мова. Синтаксис простого речення. Київ: Вища школа, 1985.
5. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови: Навч. пос. Київ: НМК ВО, 1992.
6. Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. Синтаксис. Київ: Рад. школа, 1965
7. Курс сучасної української літературної мови / ред. Л.А. Булаховський. Київ: Рад. школа, 1951. Т. II. Синтаксис.
8. Пешковский А.М. Русский синтаксис в научном освещении. Москва: Языки славянской культуры, 2001.
9. Синтаксис словосполучення і простого речення (синтаксичні категорії і зв'язки) / Жовтобрюх М.А., Вихованець І.Р., Грищенко А.П., Єрмоленко С.Я. Київ: Наукова думка, 1975.
10. Слинько І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. Київ: Вища школа, 1994.
11. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис / ред. І.К. Білодід. Київ: Наукова думка, 1972.